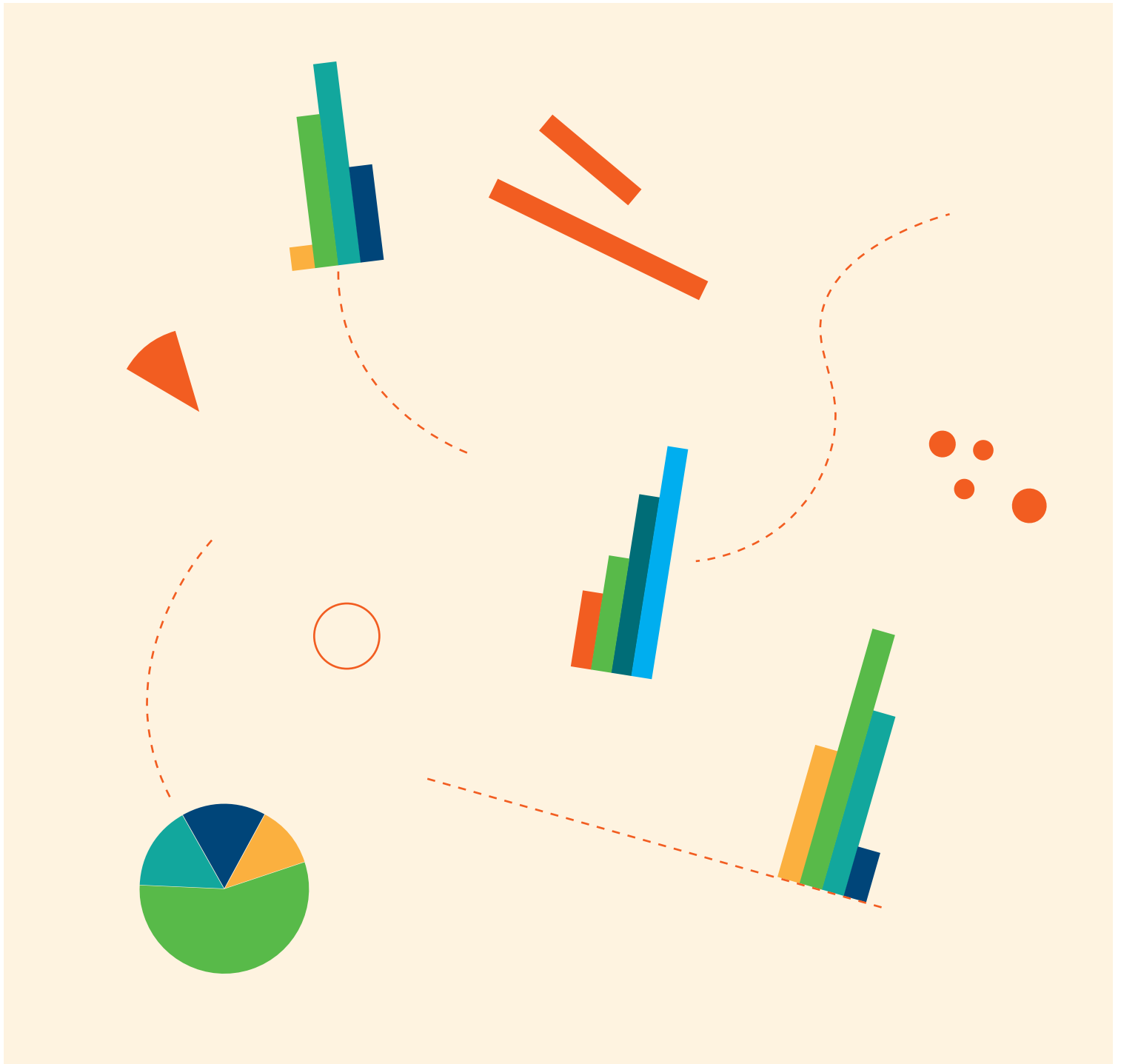

Результативність та практична цінність звітів про стан довкілля для формування політики та інформування громадськості в Україні

Робочий документ, жовтень 2017 року

European Environment Agency

Дизайн обкладинки: Екологічна мережа «Зої»
Верстка: Екологічна мережа «Зої» / Марія Ліберт

Зауваження:

Публікація підготовлена за сприяння Європейського Союзу, проте висловлені в ній думки, оцінки та висновки не відображають офіційні позиції Європейської Комісії чи інших інституцій ЄС. Європейське агентство з охорони навколишнього середовища, як і будь-яка особа чи компанія, яка діє від його імені, не несе відповідальності за використання інформації, наведеної у цій публікації.

Авторське право

© European Environment Agency, 2017

Всі права збережені. Матеріали можуть використовуватися із посиланням на публікацію.
Інформація про Європейський Союз є доступною у інтернет-мережі (www.europa.eu).

Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017

Обмеження відповідальності

Використані позначення та наведені відомості в цій публікації не є вираженням будь-якої думки Європейського агентства з охорони навколишнього середовища щодо правового статусу будь-якої країни чи будь-яких територій, міст і районів, які перебувають в їхньому підпорядкуванні, чи щодо делімітації їх кордонів.

Європейське агентство з охорони навколишнього середовища
Конгенс Нюторв 6
1050 Копенгаген
Данія
Тел.: +45 33 36 71 00
Веб-сторінка: eea.europa.eu
Контактна інформація: eea.europa.eu/enquiries

Зміст

1	Вступ.....	4
2	Отримані дані та ключові повідомлення.....	5
	• Результативність.....	5
	• Якість.....	6
	• Ефективність.....	7
	• Вплив на діяльність у сфері довкілля.....	8
	• Інформування і розповсюдження.....	9
3	Висновки та пропозиції.....	10
	Додатки	12
	• Опитані організації.....	13
	• Зведені результати опитування.....	14
	• Інструментарій оцінювання (питальник).....	17

Подяки

Дослідження, профінансоване Європейським Союзом, розроблене та замовлене Європейським агентством з охорони навколишнього середовища (EEA), було проведене Екологічною мережею «Зої» при залученні і внеску багатьох учасників опитування у країнах Східного партнерства Європейського інструменту сусідства.

Автори: Тамара Кутонova та Леся Ніколаєва за участі Ніколая Денісова (Екологічна мережа «Зої»). Вклад здійснили Яна Тафі, Вікторія Гончарова, Галіна Георгієва Хрїстова і Адріана Георге (Європейське агентство з охорони навколишнього середовища).

Додаткова підтримка та наставництво Європейського агентства з охорони навколишнього середовища отримані завдяки Адріані Георге та Девіді Станнерсу.

Європейське агентство з охорони навколишнього середовища та Екологічна мережа «Зої» дякують національним координаторам проекту ENI SEIS II East Дмитру Аверіну та Олегові Прокопенку, державним та місцевим органам влади, Орхуському центру, неурядовим, науковим та іншим організаціям у країнах-партнерах за внесок у дослідження та подання своїх думок і додаткової інформації.

Висловлюємо також вдячність Джефрі Хюгсу (Екологічна мережа «Зої») за редагування англomовної версії публікації, Ірині Ванді (Екологічна мережа «Зої») за переклад на українську мову та Мірії Ліберт (Екологічна мережа «Зої») за графічне наповнення та верстку.

1 Вступ

У цій публікації узагальнено результати опитування користувачів звітів про стан довкілля в Україні. Пряма мета дослідження, яке фінансувалося Європейським Союзом у рамках проекту «Впровадження принципів та практики спільної екологічної інформаційної системи (SEIS) в регіонах Європейського сусідства (ENI SEIS)», полягала в кращому розумінні того, як користувачі сприймають якість та корисність звітів про стан довкілля, опублікованих у їхніх країнах. Кінцевою метою було визначити, яким чином можна посилити потенціал країн щодо регулярної екологічної оцінки та звітності, щоб краще підтримати розробку політики, інформування громадськості та, в кінцевому підсумку, екологічні показники.

Дослідження, розроблене і замовлене Європейським агентством з охорони навколишнього середовища (EEA) та реалізоване Екологічною мережею «3ої», було проведене як серія інтерв'ю з користувачами звітів про стан довкілля в Україні. Інтерв'ю ґрунтувалося на стандартизованому питальнику EEA для оцінки результативності та ефективності національних звітів про стан довкілля. Інтерв'ю та початковий аналіз для України проводив місцевий співробітник Екологічної мережі «3ої» у Києві. Були також зроблені спроби зібрати дані про поширення та використання звітів про стан довкілля як безпосередньо, так і через доступні канали. Робота координувалася та, наскільки це можливо, була проведена за сприяння національних координаторів проекту ENI SEIS II в Україні.

Нижче наведено найновіші інтегровані та тематичні звіти про стан довкілля, використані для дослідження.

«Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014 році», 2016 р., українською мовою. Цей 350-сторінковий документ містить 15 розділів, що характеризують стан справ, тенденції та заходи щодо забруднення атмосфери, водних і земельних ресурсів, біорізноманіття, відходів та зміни клімату; вплив промисловості, енергетики і транспорту на довкілля, а також державну систему управління навколишнім природним середовищем. Звіт має ілюстративний матеріал (графіки, діаграми, картосхеми), але не містить підсумки чи чітко сформульовані рекомендації.

«П'ятий національний звіт щодо виконання Україною положень Конвенції про біологічне різноманіття», 2015 р., українською мовою. Цей 65-сторінковий документ містить резюме, інформацію про національну стратегію і план щодо біорізноманіття, прогрес у досягненні Цілей розвитку тисячоліття і Цільових задач Аїті, та додатки. У звіті є окремі ілюстративні матеріали. Висновки та рекомендації не є чітко висвітленими.

«Шосте національне повідомлення України з питань зміни клімату, підготовлене на виконання статей 4 і 12 Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та статті 7 Кіотського протоколу», 2013 р., російською мовою. Цей 342-сторінковий документ містить наступні розділи: резюме; базові відомості про викиди та інвентаризацію парникових газів; політика та заходи щодо зменшення викидів та прогнозованих ефектів; оцінка вразливості та адаптаційні заходи; фінансові ресурси; передача технологій; освіта, підготовка кадрів та інформування громадськості. Перший дворічний звіт про антропогенні викиди та абсорбцію парникових газів також є частиною цього документа. У кожному розділі є висновки та окремі рекомендації.

Міністерство екології та природних ресурсів України несе повну відповідальність за підготовку звітів про стан довкілля. *«Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014 році»* була підготована Державною екологічною академією післядипломної освіти (це провідний навчально-науковий заклад Міністерства екології та природних ресурсів України) за фінансової підтримки ЄС. *«П'ятий національний звіт щодо виконання Україною положень Конвенції про біологічне різноманіття»* був підготований Міністерством екології та природних ресурсів України з урахуванням питань, поставлених Секретаріатом Конвенції про біологічне різноманіття. *«Шосте національне повідомлення України з питань зміни клімату»* було виконане Міністерством екології та природних ресурсів України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною академією наук України та Українським гідрометеорологічним інститутом.

Перелік запланованих респондентів включав політиків як із екологічного, так і з інших, не-екологічних, секторів управління, окремих представників дослідницьких і наукових кіл, бізнесу, а також громадянського суспільства (див. Додаток 1).

В Україні запрошення на інтерв'ю були надіслані 26-ти організаціям / потенційним респондентам. З них дві організації відповіли, що питання, наведені в питальнику, не підпадають у сферу їхніх завдань та діяльності, а ще три потенційних респонденти не відреагували, незважаючи на численні звернення.

Представники 21-ої організації взяли участь в інтерв'ю та заповнили питальник. Деякі респонденти подали узагальнену оцінку для усіх трьох документів, інші надавали оцінки кожному звіту про стан довкілля, чи лише окремим з них.

2 Отримані дані та ключові повідомлення

У цьому розділі аналізуються сумарні відповіді щодо всіх розглянутих недавніх звітів про стан довкілля. Детальніші дані наведено у Додатку 2.

Результативність

Ключові повідомлення

- Звіти помірно відповідають потребам зацікавлених сторін та екологічної політики
- Вплив на формування екологічної політики оцінено як середній або низький

Відповідно до 70% відповідей респондентів, розглянуті звіти про стан довкілля задовольняють чи ймовірно задовольняють **потреби зацікавлених сторін**. Близько 20% відповідей зазначили, що звіти не відповідають цим потребам.

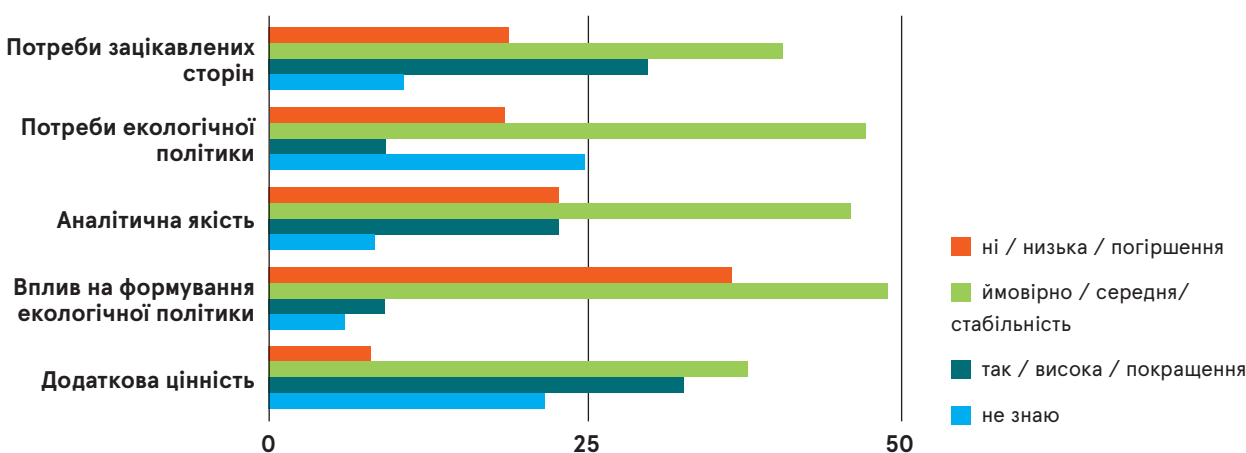
Більшість (55%) відповідей зазначили, що звіти про стан довкілля ймовірно або повністю відповідають **потребам екологічної політики**, тоді як 20% вважають, що звіти не відповідають їм, а 25% не змогли відповісти.

Звіти про стан довкілля оцінено як такі, що мають або ймовірно мають високу **аналітичну якість** у 70% відповідей. Більше 20% відповідей зазначили низьку аналітичну якість.

Більше половини відповідей зазначили, що звіти про стан довкілля впливають або можливо впливають на **формування екологічної політики**, тоді як близько 40% відповідей не погоджуються з таким твердженням. Один користувач прокоментував, що такі звіти можуть мати більший вплив після повної імplementації Україною політико-правових норм ЄС щодо навколишнього середовища.

Більшість відповідей показали, що звіти про стан довкілля ймовірно або дійсно надають **додаткову цінність** на національному рівні. Водночас 22% відповідей засвідчили незнання респондентів щодо цього питання.

Рисунок 1. Результативність – ключові показники (% відповідей)

Якість

Ключові повідомлення

- Загальна якість та достатність звітів про стан довкілля – середня і висока, і вона покращується з часом
- Своєчасність звітів є досить низькою
- Надійність, незалежність та представлення інформації – це аспекти звітів, які мають можливості удосконалення

Загалом якість та достатність звітів про стан довкілля оцінюються як середня (60% відповідей) і висока (25% відповідей). Респонденти, які надали нижчі оцінки (близько 15% відповідей), прокоментували необхідність покращити якість даних, робити посилання на джерела інформації та посилити аналіз. Деякі респонденти зазначили, що інформація, представлена в «*Національній доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014 році*», є занадто широкою та загальновідомою; доцільно посилити аналіз зв'язків між навколишнім середовищем та економічними процесами у країні, можливо, доповнити інформацією місцевого значення про стан повітря, якість води, управління відходами та зміну клімату. Місцеві та регіональні органи влади та організації повинні бути залучені до підготовки звітів про стан довкілля для підвищення якості представлення регіональних даних.

Своєчасність оцінена як низька в 65% відповідей. Одна із пропозицій була вдосконалити терміни розробки та публікації звітів про стан довкілля, для того щоб забезпечити найновішу інформацію для прийняття рішень. Деякі респонденти вважають, що «*Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014 році*» та «*П'ятий національний звіт щодо виконання Україною положень Конвенції про біологічне різноманіття*»

є дещо застарілими, наприклад, останній згаданий документ 2015 року ґрунтується на даних, зібраних у 2010–2013 роках.

Тематичне охоплення оцінено від посереднього (55% відповідей) до високого рівня (40%), проте один з респондентів зазначив, що у «*П'ятому національному звіті щодо виконання Україною положень Конвенції про біологічне різноманіття*» (2015 р.) відсутні конкретні дані про біорізноманіття.

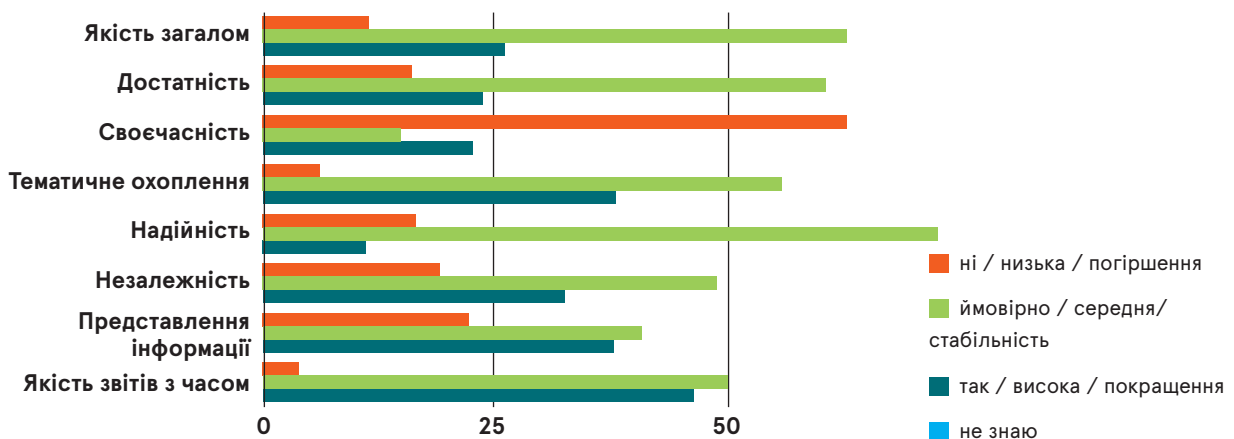
Надійність даних, поданих у звітах про стан довкілля оцінена як середня у близько 80% відповідей респондентів. Відзначено проблемні моменти у зборі даних та аналізі інформації. Інша проблема, про яку також згадувалося, полягає в тому, що інформація часто ґрунтується на обмеженій кількості джерел, або вони не вказані, тому важко перевірити достовірність даних.

Переважна більшість (80%) відповідей оцінили **незалежність** звітів про стан довкілля як середню та високу, водночас 20% – як низьку.

У близько 80% відповідей якість **представлення інформації** оцінена як середня та висока. Деякі респонденти зазначили, що в звітах про стан довкілля часто не вистачає підсумовуючої інформації, а ілюстративні матеріали у окремих з них мають низьку якість. Натомість, інший респондент похвалив наочність подання інформації в «*Шостому національному повідомленні України з питань зміни клімату*». Загалом, близько 20% відповідей відзначають низьку якість представлення інформації.

Половина респондентів вважає, що **якість звітів з часом** залишається стабільною, тоді як майже така ж частина вважає, що вона покращується.

Рисунок 2. Якість звітів про стан довкілля (% відповідей)

Ефективність

Ключові повідомлення

- Звіти про стан довкілля надають відповідну інформацію, але їхня роль у формуванні екологічної політики не є високою
- Використання методів та інструментарію при підготовці звітів є середньою
- Більшість зацікавлених сторін не обізнані в економічних аспектах звітів про стан довкілля
- Існує потенціал для оптимізації, в тому числі з використанням інноваційних технологій

Згідно з 90% відповідей, звіти про стан довкілля ймовірно або дійсно надають **відповідну інформацію**.

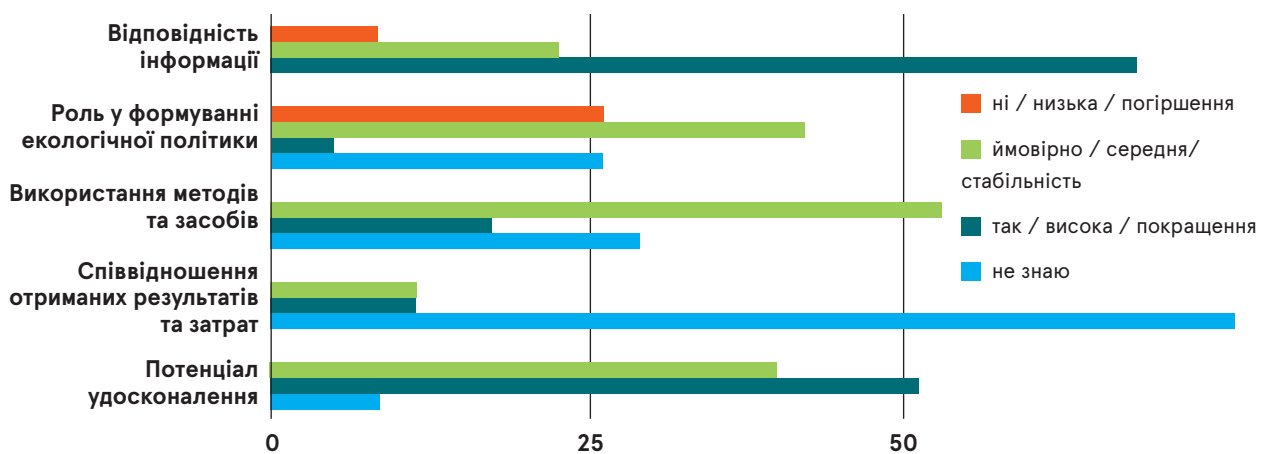
Близько 30% відповідей зазначили, що звіти про стан довкілля не відіграють певної ролі у формуванні екологічної політики, і така ж частка невизначених відповідей.

Згідно з 70% відповідей, використання **аналітичних методів та засобів** є ймовірно належним і достатнім; близько 30% не змогли дати оцінку.

Майже 75% відповідей зазначили, що не знають, чи мають звіти про стан довкілля **економічну доцільність** (порівнюючи отримані результати і затрати на підготовку), так як зацікавлені сторони не мали інформації про фінансові та людські ресурси, залучені для підготовки звітів.

Майже всі відповіді показали, що є або можливо є **потенціал для удосконалення** звітів про стан довкілля, зокрема шляхом підвищення якості даних при модернізації процесу моніторингу та ширшого використання інноваційних технологій.

Рисунок 3. Ефективність – ключові показники (% відповідей)

Вплив на екологічну політику

Ключові повідомлення

- Розглянуті та аналогічні звіти про стан довкілля є потрібними
- Звіти помірно і суттєво допомагають визначити конкретні природоохоронні дії, їх охоплення та масштаби
- Роль звітів у виборі та розробці інструментів політики є помірною або дуже незначною
- Звіти помірно допомагають у впровадженні та оцінці екологічної політики

Думки користувачів щодо впливу звітів на різні етапи екологічної політики різнилися та навіть дещо розсіялися. Понад половина (60%) відповідей беззастережно вважають, що звіти помірно або суттєво допомагають **визначити конкретні природоохоронні дії**, а інші стверджують, що звіти про стан довкілля переважно не мають такої ролі. Один респондент припускає, що, поза будь-якими оцінками, звіти є унікальними та цінними

джерелами інформації про довкілля і становлять базу для широкого спектру заходів щодо навколишнього природного середовища: від охорони природи до управління ресурсами та моніторингу навколишнього середовища.

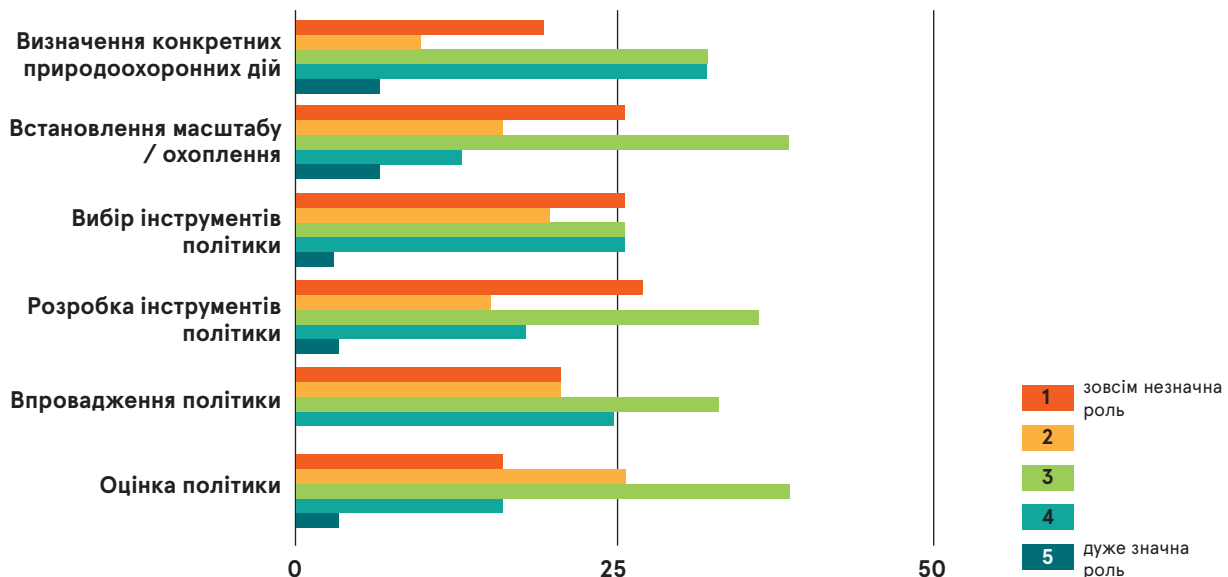
Близько 40% респондентів вважають, що звіти про стан довкілля помірно **окреслюють масштаб та обсяг природоохоронних дій**, а 25% відзначають незначну роль звітів у цьому аспекті.

Думки щодо питання значимості звітів про стан довкілля при **виборі інструментів політики** розділилися майже порівно.

Близько 55% відповідей вказують на те, що звіти про стан довкілля помірно чи значною мірою допомагають у **розробці інструментів політики**, а 30% відповідей підтримують твердження, що звіти мають зовсім незначну роль.

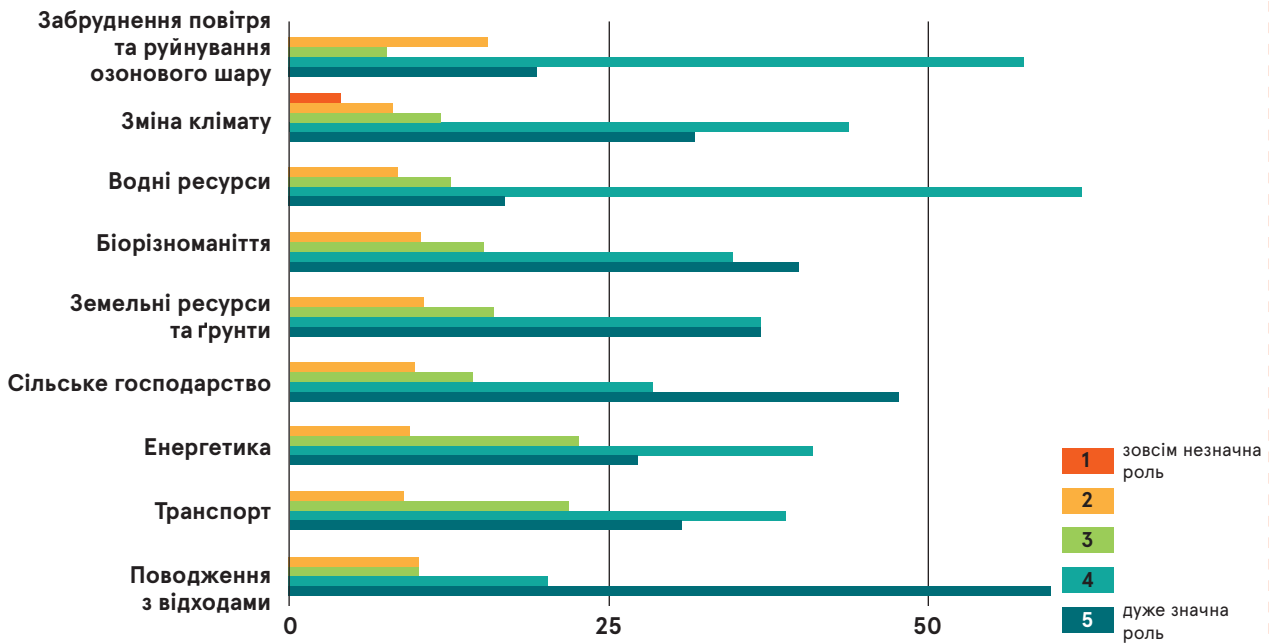
Думки респондентів також розділилися щодо питань сприяння звітів про стан довкілля у **впровадженні та оцінці результативності заходів**.

Рисунок 4. Відповідність і вплив на екологічну політику (% відповідей)

Загалом є висока потреба у звітах про стан довкілля такого типу. Респонденти переконані, що ці та подібні звіти необхідні високою і дуже високою мірою для сприяння вдосконалення екологічної діяльності країни в усіх напрямках, окреслених у питальнику.

Рисунок 5. Подальша необхідність звітів (% відповідей)

Інформування і розповсюдження

Ключові повідомлення

- Звіти про стан довкілля доступні на веб-сторінках Міністерства екології та природних ресурсів України та / або Конвенції про біологічне різноманіття
- Міністерство регулярно отримує запити щодо звітів про стан довкілля
- Існує необхідність покращити розповсюдження звітів, у тому числі через мережу неурядових організацій

Дані про розповсюдження звітів про стан довкілля та обізнаність з ними були надані Міністерством екології та природних ресурсів України та інформаційно-просвітницьким Орхуським центром (м. Київ), а також зібрані безпосередньо шляхом пошуку в інтернеті.

Понад 150 екологічних неурядових організацій діють в Україні, хоча мало які з них обізнані зі звітами та регулярно їх використовують.

3 серпня 2013 р. веб-сторінка Міністерства екології та природних ресурсів України, де розміщені усі недавні звіти про стан довкілля, відвідувалася 34 041 разів. У 2016 р. «Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014 році» була завантажена 49 разів. Міністерство регулярно отримує громадські запити щодо стану навколишнього природного середовища.

Пошук Google за заголовками звітів подає 2–3 записи для «Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014 році», 9 – для «П'ятого національного звіту щодо виконання Україною положень Конвенції про біологічне різноманіття» та 6 – для «Шостого національного повідомлення України з питань зміни клімату».

Ці дані, хоч і обмежені за обсягами, все-таки дозволяють припустити, що звіти поширюються, але існує багато додаткових можливостей для посилення обізнаності, принаймні через здатність неурядових організацій розповсюджувати та популяризувати публікації.

3 Висновки та пропозиції

Загалом звіти про стан довкілля задовольняють потреби зацікавлених сторін та осіб, які приймають рішення. Якість звітів оцінюється як середня, хоча окремі питання свідчать про необхідність вдосконалення якості звітів.

Пропозиції

- Тематичне охоплення і характеристики окремих розділів потрібно покращувати, слід краще висвітлювати питання, пов'язані із енергетикою та біорізноманіттям
- Зв'язки між економічними процесами, стратегіями розвитку окремих секторів та використанням природних ресурсів потрібно додатково підсилити

Вплив звітів про стан довкілля на формування екологічної політики не отримав високої оцінки, частково через слабкі або надто загальні рекомендації в документах. Отже, розділ щодо рекомендацій необхідно вдосконалювати в кожному із звітів, представляти чіткі кроки для вирішення проблем; рекомендації мають бути націленими на окремі сектори та відповідну політику у сфері довкілля.

Пропозиції

- Рекомендації та заходи реалізації потребують кращого і чіткішого формулювання
- Висновки та рекомендації мають бути наприкінці кожного розділу звітів про стан довкілля

Зважаючи на сучасні тенденції у представленні та поширенні екологічної інформації, існує очевидна необхідність переходу на більш візуалізовані звіти з меншим обсягом тексту. Відсутність або низька якість карт і графіків, візуальні пояснення та підготовка основних тез для різних рівнів зацікавлених сторін (включаючи осіб, які приймають рішення), довгий виключно

текстовий матеріал роблять звіти про стан довкілля менш привабливими для користувачів.

Пропозиції

- Слід готувати більше наочних матеріалів (карти, графіки, діаграми) і їхня якість має покращуватися
- Текст, який представляє ключові повідомлення, повинен бути лаконічним

Не завжди зрозуміло, чи звіти є економічно доцільними, наскільки отримані результати є вагомими порівняно з затратами на підготовку, оскільки респонденти, як правило, не знають про відповідні витрати.

Пропозиції

- Слід передбачити більш активне поширення наявної інформації щодо використання коштів для підготовки «Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні»
- Необхідним є стабільний (бажано, державний) і достатній бюджет для підготовки «Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні» та залучення фахових спеціалістів з різних сфер

Для покращення якості звітів про стан довкілля ширше коло зацікавлених сторін, науковців, неурядових та міжнародних організацій повинні брати участь у розробці та / або обговоренні проектів документів. Місцеві та регіональні органи влади та організації повинні бути залучені до підготовки звітів про стан довкілля для підвищення якості представлення регіональних даних.

Пропозиція

- Має бути забезпечене залучення експертів, науковців, неурядових організацій

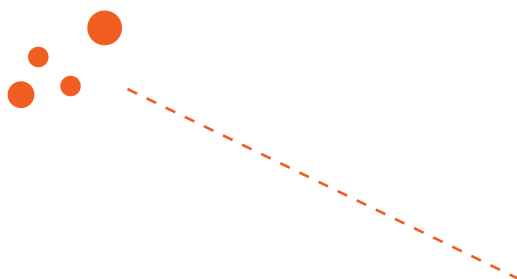
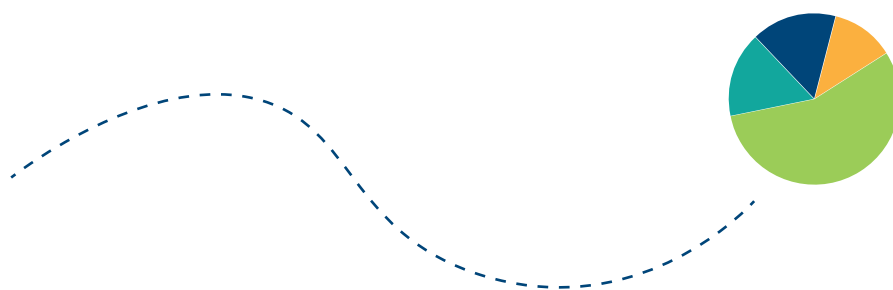
Загалом обізнаність із звітами про стан довкілля та їхнє поширення є невисокими, і часто вони викликають низьку зацікавленість серед осіб, які приймають рішення.

Пропозиції

- Слід проводити інформаційні кампанії: прес-конференції, прес-релізи, спілкування з провідними засобами масової інформації, розробляти та розповсюджувати резюме звітів
- Розробляти та впроваджувати комунікаційні стратегії
- Потрібно налагодити кращий зв'язок та обмін інформацією з місцевою владою

ДОДАТКИ

Додаток 1 Опитані організації

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Верховної Ради України

Рада національної безпеки і оборони України

Міністерство екології і природних ресурсів України

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України

Міністерство аграрної політики і продовольства України

Міністерство інфраструктури України

Міністерство охорони здоров'я України

ПрАТ «Укргідроенерго» (у сфері управління Міністерства енергетики та вугільної промисловості України)

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Державне агентство лісових ресурсів України (координується Міністром аграрної політики і продовольства України)

Державне агентство рибного господарства України (координується Міністром аграрної політики і продовольства України)

Державне агентство водних ресурсів України (координується Міністром екології і природних ресурсів України)

Київська міська рада

Український гідрометеорологічний інститут (у складі Державної служби України з надзвичайних ситуацій)

Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління (у складі Міністерства екології та природних ресурсів України)

Інститут зоології Національної академії наук України

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут біології та медицини, кафедра екології та охорони навколишнього середовища

Інформаційно-просвітницький Орхуський центр (при Державній екологічній академії післядипломної освіти та управління)

Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова

Національний інститут стратегічних досліджень

Європейська Бізнес Асоціація (член Східного Партнерства)

Додаток 2 Зведені результати опитування

I. Результативність

1 Ключові показники результативності

	Так	Ймовірно	Не знаю	Ні
1.1 Чи звіти про стан довкілля задовольняють потреби і вимоги зацікавлених сторін?	11	15	4	7
1.2 Чи звіти відповідають потребам екологічної політики?	3	15	8	6
1.3 Чи можна вважати якість аналізу інформації у звітах про стан довкілля високою?	8	16	3	8
1.4 Чи впливають висновки звітів на формування екологічної політики або будуть мати вплив на нього у майбутньому?	3	16	2	12
1.5 Чи принесли звіти про стан довкілля додаткову користь на національному рівні?	12	14	8	3

2 Якість звітів про стан довкілля загалом

	Низька	Середня	Висока
2.1 Як би Ви загалом оцінили якість звітів про стан довкілля?	4	22	9

3 Загалом, як би Ви оцінили якість інформації, поданої в звітах про стан довкілля, за наступними критеріями:

	Низька	Середня	Висока
3.1 достатність	6	23	9
3.2 своєчасність	17	14	6
3.3 тематичне охоплення	2	19	13
3.4 надійність	6	27	4
3.5 незалежність	7	18	12
3.6 представлення інформації	7	13	12

4 Розвиток якості звітів про стан довкілля з часом

	Погіршення	Стабільність	Покращення
4.1 Як би ви оцінили розвиток якості звітів про стан довкілля за останні роки?	1	14	13

II. Ефективність

1 Ключові показники ефективності

	Так	Ймовірно	Не знаю	Ні
1.1 Чи звіти про стан довкілля надали відповідну інформацію?	24	8	0	3
1.2 Чи звіти відіграли роль у формуванні екологічної політики у країні?	2	16	10	10
1.3 Чи використано аналітичні методи та інструменти у звітах про стан довкілля належно і достатньо?	6	18	10	0
1.4 Чи звіти економічно доцільні, зважаючи на затрати на підготовку та отримані результати?	4	4	26	0
1.5 Чи є потенціал оптимізації звітів про стан довкілля з погляду сучасної і ефективної організації діяльності?	18	14	3	0

2 Чи у звітах про стан довкілля надано інформацію, яка допомагає:

	Зовсім незначна роль (1)	2	3	4	Дуже значна роль (5)
2.1 визначити необхідні конкретні природоохоронні дії?	6	3	10	10	2
2.2. окреслити масштаб та обсяг таких дій?	8	5	12	4	2
2.3 вибрати інструменти політики (правові, інформаційні тощо)?	9	7	9	9	1
2.4 розробити інструменти політики (включаючи визначення цілей та показників)?	9	5	12	6	1
2.5 впроваджувати заходи?	5	5	8	6	0
2.6 оцінити ефективність та результативність екологічних заходів?	5	8	12	5	1

3 Ці та подібні звіти про стан довкілля є особливо необхідними для того, щоб сприяти вдосконаленню екологічної діяльності країни у відношенні до:

	Дуже низькою мірою (1)	2	3	4	Дуже високою мірою (5)
3.1. забруднення повітря та руйнування озонового шару	0	4	2	15	5
3.2. зміни клімату	1	2	3	11	8
3.3 водних ресурсів	0	2	3	15	4
3.4 біорізноманіття	0	2	3	7	8
3.5 земельних ресурсів і ґрунтів	0	2	3	7	7
3.6 сільського господарства	0	2	3	6	10
3.7 енергетики	0	2	5	9	6
3.8 транспорту	0	2	5	9	7
3.9 поводження з відходами	0	2	2	4	12

Додаток 3 Інструментарій оцінювання (питальник)

Інструментарій оцінювання Європейського агентства з охорони навколишнього середовища:
Охоплення і ключові питання для оцінки недавніх національних звітів про стан довкілля

УВАГА: Нижче наведені таблиці потрібно заповнити для всіх звітів, відібраних для оцінки. Будь-ласка, вкажіть у відповідних комірках таблиць думку респондента про окремі звіти про стан довкілля за допомогою умовних позначень. Наприклад:

	Низька	Середня	Висока	Примітка
2.1 Як би Ви загалом оцінили якість звітів про стан довкілля?	Біо	СНПС	Пов, Вод	

СНПС – звіт про стан навколишнього природного середовища; Вод – тематичний звіт про водні ресурси; Пов – тематичний звіт про повітря / зміну клімату; Біо – тематичний звіт про біорізноманіття

Результативність та ефективність – два виміри оцінки звітів:

✓ I. Результативність

1 Ключові показники результативності

	Так	Ймовірно	Не знаю	Ні	Примітка
1.1 Чи звіти про стан довкілля задовольняють потреби і вимоги зацікавлених сторін?					
1.2 Чи звіти відповідають потребам екологічної політики?					
1.3 Чи можна вважати якість аналізу інформації у звітах про стан довкілля високою?					
1.4 Чи впливають висновки звітів на формування екологічної політики або будуть мати вплив на нього у майбутньому?					
1.5 Чи принесли звіти про стан довкілля додаткову користь на національному рівні?					

2 Якість звітів про стан довкілля загалом

	Низька	Середня	Висока	Примітка
2.1 Як би Ви загалом оцінили якість звітів про стан довкілля?				

3 Загалом, як би Ви оцінили якість інформації, поданої в звітах про стан довкілля, за наступними критеріями:

	Низька	Середня	Висока	Примітка
3.1 достатність				
3.2 своєчасність				
3.3 тематичне охоплення				
3.4 надійність				
3.5 незалежність				
3.6 представлення інформації				

4 Розвиток якості звітів про стан довкілля з часом

	Погіршення	Стабільність	Покращення
4.1 Як би ви оцінили розвиток якості звітів про стан довкілля за останні роки?			

✓ II. Ефективність

1 Ключові показники ефективності

	Так	Ймовірно	Не знаю	Ні	Примітка
1.1 Чи звіти про стан довкілля надали відповідну інформацію?					
1.2 Чи звіти відіграли роль у формуванні екологічної політики у країні?					
1.3 Чи використано аналітичні методи та інструменти у звітах про стан довкілля належно і достатньо?					
1.4 Чи звіти економічно доцільні, зважаючи на затрати на підготовку та отримані результати?					
1.5 Чи є потенціал оптимізації звітів про стан довкілля з погляду сучасної і ефективної організації діяльності?					

2 Чи у звітах про стан довкілля надано інформацію, яка допомагає:

	Зовсім незначна роль (1)	2	3	4	Дуже значна роль (5)
2.1 визначити необхідні конкретні природоохоронні дії?					
2.2. окреслити масштаб та обсяг таких дій?					
2.3 вибрати інструменти політики (правові, інформаційні тощо)?					
2.4 розробити інструменти політики (включаючи визначення цілей та показників)?					
2.5 впроваджувати заходи?					
2.6 оцінити ефективність та результативність екологічних заходів?					

3 Ці та подібні звіти про стан довкілля є особливо необхідними для того, щоб сприяти вдосконаленню екологічної діяльності країни у відношенні до:

	Дуже низькою мірою (1)	2	3	4	Дуже високою мірою (5)
3.1. забруднення повітря та руйнування озонового шару					
3.2. зміни клімату					
3.3 водних ресурсів					
3.4 біорізноманіття					
3.5 земельних ресурсів і ґрунтів					
3.6 сільського господарства					
3.7 енергетики					
3.8 транспорту					
3.9 поводження з відходами					

